

INBRENG VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

In de algemene commissie voor Jeugdzorg bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 16 maart 2012 inzake de zorg aan Nederlandse jongeren die met een jeugdzorgindicatie in het buitenland geplaatst zijn (31 839, nr. 187).

De voorzitter van de commissie,
Arib

Adjunct-griffier van de commissie,
Sjerp

- I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties
- II. Reactie van de staatssecretaris

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties**Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie**

De leden van de VVD-fractie hebben met bezorgdheid kennisgenomen van de rapporten over de zorg aan Nederlandse jongeren die met een jeugdzorgindicatie in het buitenland zijn geplaatst. Zij hebben daarover nog enkele indringende vragen en opmerkingen.

De eerste vragen gaan over de gekozen onderzoeksmethode van de rapporten, met name het evidence based rapport. Wat is de waarde van de rapporten om tot onderbouwde conclusies over de kwaliteit van de geboden jeugdzorg in het buitenland te komen? Wat zeggen enkele korte termijn ervaringen van mensen over de effectiviteit van de behandeling, over de kwaliteit ervan en de veiligheid van de jongeren? Wat betekent het voor de resultaten dat jongeren die wilden meewerken zijn benaderd? Is het risico dan niet groot dat alleen de jongeren die positief waren over hun ervaringen wilden meewerken? Wie wilden niet mee werken en waarom niet?

Kan worden aangegeven met betrekking tot het rapport van de Inspectie voor de Jeugdzorg of zij op basis van dit rapport een onderbouwde conclusie kan trekken of het zorgaanbod in het buitenland waarde toevoegt? Zo nee, waarom niet en zo ja, waarom wel?

In het rapport van de inspectie wordt gesproken over zogenaamde PEL-projecten. Jongeren die in het kader van deze projecten naar het buitenland gaan, zouden volgens de Nederlandse zorgaanbieder «profiteren van het wonen en werken in een voor hen nieuwe context, zowel wat betreft taal als cultuur». Het ontdekken van een nieuwe taal en cultuur kan wat betreft deze leden niet geschaard worden onder het bieden van jeugdzorg. Daarnaast kan iedere jongere profiteren van wonen en werken in een nieuwe context, zowel wat betreft taal als cultuur. Dat is echter niet de taak van jeugdzorg. In hoeverre is hier wat de staatssecretaris betreft sprake van jeugdzorg?

De leden van de VVD-fractie vinden het onacceptabel dat niet alle zorgaanbieders in voldoende mate zich houden of het aanbod in Frankrijk voldoet aan kwaliteitseisen, zoals de inspectie zelf aangeeft. Een zorgaanbieder hoort, zeker gezien de kwetsbaarheid van de doelgroep en de fysieke afstand tot Nederland, zeer zorgvuldig de kwaliteitseisen te handhaven. Dit geldt wat deze leden des te meer sinds de onderzoeken ten aanzien van misbruik van de Commissies Samson en Deetman. Meer dan de helft van de zorgaanbieders heeft volgens de inspectie de kwaliteitseisen onvoldoende getoetst. De inspectie geeft aan dat vooral screening van gastgezinnen onvoldoende transparant en systematisch gebeurt. Ook wordt informatie over ongeschikte gastgezinnen niet gedeeld. Deelt de staatssecretaris de mening dat dit zeer onwenselijk is? Zo ja, is de staatssecretaris met deze leden van mening dat zorgaanbieders geen gebruik mogen maken van de diensten van gastgezinnen, die geen enkele vorm van screening hebben ondergaan? Graag ontvangen genoemde leden een reactie op deze punten.

De inspectie geeft ook aan dat alle zorgaanbieders in hun werkwijze hebben opgenomen dat calamiteiten gedurende het verblijf in het buitenland gemeld worden bij de inspectie. Gebeurt dit ook, en hoe is dit dan te controleren? Nederlandse inspecties kunnen immers geen toezicht

houden op zorgaanbod in het buitenland. Hoe wordt gecontroleerd dat de controle van buitenlandse inspecties voldoende is of überhaupt plaatsvindt?

De inspectie geeft verder aan dat plaatsing wordt beëindigd indien de kwaliteit niet voldoet. Mocht een aanbieder besluiten plaatsing niet te beëindigen, ondanks mogelijke risico's ten aanzien van de kwaliteit, is de inspectie dan bevoegd om in te grijpen? Zo ja, hoe en zo nee, ziet de staatssecretaris dit als een probleem? Hoe komt de inspectie erachter dat de kwaliteit niet voldoet?

De inspectie geeft aan dat de reden van plaatsing in het buitenland in het merendeel van de gevallen navolgbaar is, maar dat veelal niet expliciet toegelicht wordt waarom de jongere een soortgelijk traject niet in Nederland zou kunnen doorlopen. Dit vinden de leden van de VVD-fractie een groot gemis en eigenlijk ook onaanvaardbaar. Immers, afgesproken was dat een jongere alleen vanwege dringende redenen, zoals geen geschikte plaatsing mogelijk in Nederland, in het buitenland geplaatst zou worden. De zorgaanbieders geven aan dat zij jongeren zorg in het buitenland aanbieden als ze hardnekkig probleemgedrag laten zien, zoals spijbelen, drugsgebruik, weglopen en conflicten met ouders of andere gezagsdragers en de verantwoordelijkheid daarvoor buiten zichzelf leggen. Is de staatssecretaris het met de zorgaanbieders eens dat dit voldoende reden is om jongeren naar het buitenland te sturen? Zo ja, hoe strookt het met eerdere uitspraken van de staatssecretaris dat zorg in het buitenland alleen gebruikt mag worden bij problemen waarbij een time out in het buitenland noodzakelijk is, zoals bij slachtoffers van loverboys? Waarom kunnen jongeren met spijbel- of drugsproblemen, of conflicten met ouders, niet in Nederland worden behandeld?

De keuze om een jongere in het buitenland op te nemen, dient voldoende onderbouwd te zijn, en belangrijk onderdeel daarvan is toelichten waarom het aanbod in Nederland niet voldoet. Er dient aangetoonde meerwaarde te zijn van een plaatsing in het buitenland, voordat zorgaanbieders de stap kunnen maken een jongere in het buitenland te plaatsen. Uit het rapport van de inspectie is niet af te leiden of er daadwerkelijk meerwaarde is van het verblijf van de jongere in het buitenland. Genoemde leden ontvangen graag een reactie van de staatssecretaris op dit punt. Ook willen zij weten hoe de jongere weer wordt voorbereid op terugkeer in de Nederlandse samenleving en hun eigen regio. Was het niet zo dat juist de spreiding van specifieke jeugdzorgvormen naar regio's zo belangrijk was om te zorgen dat de jongeren na hun behandeling niet tussen wal en schip vallen? Tevens signaleert de inspectie dat de meeste zorgaanbieders slechts gebruik maken van één vorm van zorg, wat dus niet altijd aansluit bij de vraag van de jongeren. Kan de staatssecretaris toelichten wat de meerwaarde is van dergelijke zorg als het niet optimaal afgestemd wordt op de situatie en de behoefte van de jongere zelf?

De inspectie geeft aan dat zorgaanbieders zelf inschatten dat het verblijf in het buitenland een zeer positief effect heeft op zo'n tachtig procent van de deelnemende jongeren. Hoe zit het met de overige 20 procent? Waarom worden zij in het buitenland geplaatst, als er geen positief effect wordt verwacht? Waarop baseert de zorgaanbieder de inschatting dat een project een zeer positief effect heeft? Hoe is het begrip «positief effect» gedefinieerd: het behalen van bepaalde behandeldoelen die vooraf zijn vastgesteld of het niet verslechteren van de situatie of alleen het ontdekken van een nieuwe taal en cultuur? Deze laatste vraag is vooral relevant in het licht van de constatering van de inspectie dat niet altijd helder is welke doelen gehaald dienen te worden voor het verblijf wordt beëindigd.

Hoe beoordeelt de inspectie de behandeling in het buitenland? Heeft de behandeling in het buitenland meerwaarde? Zo nee, waarom niet en zo ja, waarom wel? Heeft de inspectie behandeltrajecten in het buitenland met

wellicht soortgelijke trajecten in Nederland kunnen vergelijken? Zo nee, waarom niet en zo ja, wat waren de resultaten?

Relatief veel zorgaanbieders voldoen niet aan de kwaliteitsmaatstaf dat jongeren de mogelijkheid hebben onderwijs te volgen in de Nederlandse taal, tenzij vrijstelling is verleend. Zijn deze zorgaanbieders van mening dat onderwijs niet relevant is voor de ontwikkeling en toekomstperspectieven van deze jongeren, of zijn zij niet in staat het gewenste onderwijsaanbod te organiseren? In het laatste geval dringt de vraag zich op waarom de jongere dan naar het buitenland wordt verplaatst, als daar een basisvoorziening als onderwijs niet georganiseerd kan worden? Deelt de staatssecretaris de mening dat dit de participatiekansen van de jongeren op een onaanvaardbare wijze kan schaden? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke consequenties trekt de staatssecretaris hier dan uit?

Op meerdere cruciale kwaliteitsmaatstaven is onvoldoende gescoord door zorgaanbieders onder andere duidelijke indicatiestelling, onderwijs, toetsing kwaliteitseisen, toezicht, zorg op maat, zicht houden op werkzaamheden jongeren. Kan de staatssecretaris aangeven waar de grens ligt van het acceptabele en hoe groot zij de kans acht dat per 1 juli 2012, wanneer de aanbevelingen van de inspectie aantoonbaar dienen te worden geïmplementeerd, zorgaanbieders voldoende zullen scoren? Wat zijn de consequenties wanneer deze aanbevelingen niet (voldoende) zijn geïmplementeerd voor 1 juli 2012? In het recente verleden zijn ook toezeggingen gedaan over het voldoen aan kwaliteitseisen door zorgaanbieders in het buitenland nadat onder meer de inspectie hier tekortkomingen had geconstateerd. Hoe verhouden de hier gedane aanbevelingen en de bijbehorende tijdstermijn zich tot deze eerdere afspraken over het voldoen aan kwaliteitseisen door zorgaanbieders in het buitenland? Is het wederom niet voldoen dan wel niet inzichtelijk kunnen maken van het voldoen aan het kwaliteitsaanbod en ook niet aan de Franse kwaliteitseisen voor de staatssecretaris aanleiding om deze aanbieders te sluiten? Zo nee, waarom niet en wanneer is dit moment dan wel gekomen? Zo ja, voor welke zorgaanbieders in het buitenland geldt dit dan per direct?

Wat is de visie en verwachting van de staatssecretaris ten aanzien van het gebruik van buitenlands zorgaanbod voor Nederlandse jongeren, met het oog op de naderende decentralisatie van de jeugdzorg?

Ook in het evidence based rapport vinden genoemde leden weinig aanknopingspunten voor nut en noodzaak van buitenlands aanbod in de jeugdzorg. Neem bijvoorbeeld de doelen voor verblijf in het buitenland die aangegeven worden op pagina 25, te weten: «nadenken over de toekomst vanuit een rustsituatie met de begeleiders in Frankrijk, zich handhaven binnen het strakke dagschema in Frankrijk en afstand nemen en tot rust komen». Deze doelen zijn niet specifiek voor een plaats in het buitenland, maar kunnen ook in Nederland behaald worden. Ook in Nederland kan nagedacht worden over de toekomst, een strak dagschema opgezet worden en afstand genomen worden.

De leden van de VVD-fractie vragen in hoeverre op lange termijn positieve effecten bestaan van verblijf in het buitenland. Zijn de genoemde gedragsverandering in het evidence based rapport bijvoorbeeld blijvend, of tijdelijk van aard? Op basis van welke feiten in de rapporten kan de staatssecretaris dit concluderen?

Voor ons ligt een rapport van de Inspectie voor de Jeugdzorg, die verantwoordelijk is voor het buitenlandse zorgaanbod dat vanuit de provincie gefinancierd wordt. Jeugdzorgaanbod in het buitenland kan echter ook met een persoonsgebonden budget (pgb) worden gefinancierd. Dit toezicht hierop valt weer onder de Inspectie voor de Gezondheidszorg. Waarom is dit soort buitenlandse aanbod niet in de opdracht van het ministerie van VWS opgenomen? Heeft de inspectie voor de Gezondheidszorg onderzoek gedaan naar de kwaliteit en effectiviteit van het buitenlandse jeugdzorgaanbod dat door middel van een pgb wordt

gefinancierd? Zo ja, wat waren de conclusies van het onderzoek? Zo nee, waarom niet?

Vragen en opmerkingen van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de rapporten inzake de zorg aan Nederlandse jongeren die met een jeugdzorgindicatie in het buitenland geplaatst zijn. Jongeren met een jeugdzorgindicatie zijn erg kwetsbaar en verdienen volgens genoemde leden de beste zorg die hen weer op de rails kan krijgen. Voor sommige jongeren zou zorg in het buitenland uitkomst kunnen bieden, maar die plaatsing moet volgens deze leden meerwaarde hebben ten opzichte van een plaatsing in Nederland, mag niet ten koste gaan van kwaliteit en moet voldoen aan een aantal randvoorwaarden zoals goed toezicht op de zorg en gesteldheid van de Nederlandse jongere in het buitenland.

Voor de leden van de PvdA-fractie is het van groot belang, dat de Nederlandse zorgaanbieders zich periodiek laten informeren over de kwaliteit van zorg in het buitenland. Voor deze leden is toezicht op kwaliteit namelijk één van de belangrijkste randvoorwaarden voor het plaatsen van Nederlandse jongeren in het buitenland. Uit het rapport hebben zij vernomen, dat niet alle zorgaanbieders het toezicht goed hebben geregeld. In de kwaliteitseisen staat bovendien niet uitdrukkelijk vermeld, dat zorgaanbieders de zorg in het buitenland periodiek moeten monitoren. Hoe gaat de staatssecretaris de zorgaanbieders aanzetten tot het monitoren van de kwaliteit van zorg in het buitenland? Daarnaast vragen zij wat het kabinet gaat doen om de informatie uitwisseling tussen zorgaanbieders over ongeschikte gastgezinnen te bevorderen? Deelt de staatssecretaris de mening dat er een register moet komen van ongeschikte gastgezinnen en contractpartners in het buitenland? Zo nee, waarom? Hoe kan het voorgenomen landelijk platform hierbij helpen? Genoemde leden lezen in het rapport, dat zorgaanbieders de kwaliteit binnen gastgezinnen niet inzichtelijk kunnen maken vanwege de onvoldoende transparante en systematische screening van gastgezinnen in het buitenland. Welke maatregelen gaat de staatssecretaris treffen om de zorgaanbieders te helpen bij het screenen van buitenlandse gastgezinnen? Wat is de rol van de inspectie bij het naleven van kwaliteitsvereisten door de zorgaanbieders en de onderaannemers? Welke maatregelen kan de inspectie treffen, indien een zorgaanbieder niet toeziet (monitoren) op de kwaliteit van zorg en geen maatregelen neemt om de kwaliteit in het buitenland te garanderen?

De leden van de PvdA-fractie vinden het verontrustend, dat Nederlandse zorgbehoevende jongeren in het buitenland zich onttrekken aan zorg en weglopen. Hoeveel Nederlandse jongeren met een jeugdzorgindicatie in het buitenland zijn in het afgelopen jaar weggelopen? Hoe lang duurt het gemiddeld om een vermiste Nederlandse jongere in het buitenland terug te vinden?

Genoemde leden zijn van mening dat het plaatsen van jongeren in het buitenland niet gebruikt moet worden om een wachttijd in Nederland te overbruggen. Hoeveel jongeren worden vanwege de wachttijsten ter overbrugging geplaatst in het buitenland? Wat gaat de staatssecretaris doen tegen dit oneigenlijke gebruik van plaatsing in het buitenland? Tot slot lezen deze leden in het rapport dat een robuust effectonderzoek nodig is om de effectiviteit van buitenlands zorgaanbod te kunnen beoordelen. Is de staatssecretaris bereid een dergelijk onderzoek te initiëren?

Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben met zorg kennisgenomen van de onderzoeken van de Inspectie voor de Jeugdzorg en bureau Montfoort

over de zorg aan Nederlandse jongeren die met een jeugdzorgindicatie in het buitenland geplaatst zijn. Deze leden zijn van mening dat het op zich goed is dat er nu inspectieonderzoek wordt gedaan naar de kwaliteit van jeugdzorg in het buitenland en dat hier dezelfde kwaliteitseisen aan worden gesteld als aan jeugdzorg in Nederland. Uit dit onderzoek komt echter een beeld naar voren waardoor deze leden enkele kritische vragen hebben.

In de aangenomen motie Van Toorenburg¹ over een tijdelijk verbod op jeugdzorg in het buitenland hebben de leden van de CDA-fractie al in februari 2010 hun zorgen over jeugdzorgaanbod in het buitenland geuit. In die motie werd opgeroepen om jeugdzorg in het buitenland niet toe te staan zolang de kwaliteit daarvan en het toezicht daarop op orde zijn en als er naar verwachting een duidelijke meerwaarde is. Twee jaar later blijkt uit het inspectierapport dat (het aantonen van) de meerwaarde van jeugdzorg in het buitenland ten opzichte van een plaatsing in Nederland nog steeds onvoldoende op de voorgrond staat. Ook het toezicht op de kwaliteit van de jeugdzorg in het buitenland lijkt nog steeds in de kinderschoenen te staan. Genoemde leden vragen de staatssecretaris daarom een reactie op dit punt.

De inspectie benoemt in haar rapport dat veel van de goede zaken nu niet gedeeld worden tussen de verschillende zorgaanbieders. De inspectie geeft dan ook als aanbeveling dat zorgaanbieders die jongeren in het buitenland plaatsen zich aan dienen te sluiten bij een platform waar ervaringen en belangrijke ontwikkelingen uitgewisseld kunnen worden. De staatssecretaris geeft in haar brief aan dat VWS en IPO met Jeugdzorg Nederland zullen overleggen over de inrichting van een dergelijk landelijk platform. De leden van de CDA-fractie vragen of de staatssecretaris kan toelichten hoe de zorgaanbieders hier in staan. Zien zij meerwaarde in het opzetten van een «landelijk platform buitenlands jeugdzorgaanbod»? Wordt hiermee opnieuw een bureaucratische laag gecreëerd?

De inspectie geeft aan dat de verbeterpunten voor 1 juli 2012 aantoonbaar moeten zijn geïmplementeerd. De leden van de CDA-fractie vragen de staatssecretaris wat de gevolgen zijn indien blijkt dat deze verbeterpunten tegen die tijd nog niet zijn gerealiseerd. Het toezicht op jeugdzorg in het buitenland staat nog in de kinderschoenen. Bij de vaststelling van de kwaliteitsmaatstaven voor het buitenlands zorgaanbod wordt Frankrijk als «proefproject» genoemd. Aan de andere kant geeft de inspectie aan dat zij dezelfde kwaliteitsmaatstaven voor zorg in het buitenland hanteert als voor zorg in Nederland. Genoemde leden vragen daarom de staatssecretaris een toelichting te geven op de verschillen tussen deze kwaliteitsmaatstaven.

Bij buitenlands zorgaanbod spelen ook internationale wet- en regelgeving een rol. De inspectie geeft aan dat het ministerie van Veiligheid en Justitie zich momenteel buigt over de concrete invulling in de praktijk van de verplichtingen die met deze internationale wet- en regelgeving mee komen. Kan de staatssecretaris aangeven of zij verwacht dat het toezicht op het buitenlandse zorgaanbod op korte termijn aangepast zou moeten worden naar aanleiding van deze internationale wet- en regelgeving? De inspectie geeft aan dat zorgaanbieders duidelijk moeten maken waarom een jongere zorg in het buitenland moeten krijgen en waarom die zorg niet in Nederland zelf gegeven kan worden. Kan de staatssecretaris aangeven wat voor haar geldige redenen kunnen zijn om kinderen naar het buitenland te sturen? Daarnaast vragen deze leden of de staatssecretaris helder kan maken wat de meerwaarde is van jeugdzorg in het buitenland, en waarom deze zorg niet in Nederland gegeven kan worden. Kan de staatssecretaris toelichten wat de kosten zijn van deze zorg, ten opzichte van de zorg die binnen Nederland gegeven wordt? Kan worden aangegeven of deze zorg daadwerkelijk effectiever is dan de jeugdzorg die in Nederland wordt aangeboden? Zo ja, wat is hiervan de oorzaak?

¹ Kamerstuk 31 839, nr. 44.

De inspectie heeft zich in het onderzoek vooral gericht op het zorgaanbod in Frankrijk. Ze geeft aan dat plaatsingen in België en Duitsland niet meegenomen worden in het onderzoek, omdat het daar gaat om langdurig verblijf in het buitenland dat toevallig (net) over de grens plaatsvindt. Kan de staatssecretaris uiteenzetten welke organisatie in dit geval het toezicht houdt op deze plaatsingen en of de Nederlandse inspectie hier samenwerkingsafspraken mee heeft?

Bij enkele zorgaanbieders wordt standaard vrijstelling van de leerplicht aangevraagd voor jongeren die zorgaanbod in het buitenland krijgen. Genoemde leden zijn van mening dat de inspectie terecht stelt dat dit onwenselijk is. Daarnaast geeft de inspectie aan dat in Frankrijk vrijstelling van leerplicht tot 16 jaar überhaupt niet mogelijk is. Deze leden vragen de staatssecretaris of ze kan aangeven of dit betekent dat deze zorgaanbieders de (Franse) wet overtreden. Wat kunnen de sancties zijn als een jongere in Frankrijk geen onderwijs volgt? Is de Franse toezichthouder bekend met deze gevallen? Hoe veel jongeren krijgen vrijstelling van de leerplicht? Deelt de staatssecretaris de mening dat er geen (standaard) vrijstelling van de leerplicht gegeven hoort te worden aan deze jongeren?

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris en de twee bijbehorende rapporten. Genoemde leden constateren dat er verbeteringen zijn in de hulp en zorg voor Nederlandse jongeren in het buitenland, maar het stelt deze leden nog onvoldoende gerust omdat nog niet alle risico's voldoende zijn beperkt. De leden van de SP-fractie zijn van mening dat elk kind of jongere kwalitatief goede jeugdzorg verdient. Het liefst in Nederland en in bijzondere situaties met een duidelijke meerwaarde in het buitenland. Voor de kwaliteit van de zorg zou het niet moeten uitmaken of de zorg en opvang in Nederland of het buitenland geschiedt. Daarom moet alles erop gericht zijn om deze jeugdigen, die toch al in een kwetsbare positie verkeren, op een verantwoorde en veilige manier hulp en zorg te bieden en dat het toezicht hierop goed geregeld is.

De leden van de SP-fractie vragen wat er exact gebeurt met de aanbevelingen van de rapporten van Van Montfoort en de Inspectie Jeugdzorg. Zij vernemen graag of de staatssecretaris alle aanbevelingen overneemt? Zo ja, hoe wordt er uitwerking gegeven aan de aanbevelingen? Hoe wordt dit gemonitord en getoetst? Wat gebeurt er indien de verbeteringen niet zijn geïmplementeerd voor 1 juli 2012?

Daarnaast vragen genoemde leden naar een landelijk platform om kennis en kunde uit te wisselen, zoals de inspectie heeft aanbevolen. Is er inmiddels een gesprek geweest met Jeugdzorg Nederland samen met het IPO en wat zijn de uitkomsten? Op welke manier wordt voorkomen dat dit landelijke platform geen extra, onnodige bureaucratie met zich meebrengt, maar dat wel op een effectieve manier kennis en kunde kan worden uitgewisseld?

Eén van de aanbevelingen van Van Montfoort is dat er een degelijke screening komt op ernstige psychiatrische problematiek en licht verstandelijke beperking bij de potentieel deelnemende jongeren. Graag vernemen deze leden waarom de staatssecretaris wel of niet een voorstander is van een dergelijke screening en hoe deze wordt geïmplementeerd. Tevens vragen zij of de staatssecretaris van plan is om een vervolgonderzoek in te stellen naar de effecten van het buitenlands zorgaanbod, zoals Van Montfoort voorstelt.

De leden van de SP-fractie merken op dat bij de verschillende zorgtrajecten in het buitenland niet wordt vermeld of de hulpverleners of gastgezinnen allemaal een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) hebben overlegd. Kan de staatssecretaris concreet aangeven welke hulpverleners of mensen van opvangadressen wel of niet een VOG hebben voorgelegd

en wat hiervan de reden is. Tevens willen deze leden weten waarom niet alle mensen die met kinderen of jongeren werken een VOG hebben, aangezien dit een uitdrukkelijke wens is van de leden van de SP-fractie die is bekrachtigd door de leden van de Tweede Kamer. Genoemde leden zijn van mening dat het niet uit moet maken of hulpverleners in het buitenland of in ons land met jeugdigen werken. Wanneer kan de staatssecretaris garanderen dat alle mensen die met kinderen werken, dus ook in het buitenland en in de (buitenlandse) particuliere jeugdzorg, een VOG kunnen overleggen?

Deze leden zijn bezorgd dat bij verscheidene trajecten het toezicht nog niet is geregeld ten tijde van het schrijven van het inspectierapport, zoals bij «En Route» en bij «Bon Jour». Zij willen weten of het toezicht momenteel wel volledig is geregeld. Wanneer dit nog niet het geval is, wat is de reden(en) hiervan? Deze leden vragen de staatssecretaris dit met spoed op te lossen, zodat onveilige situaties kunnen worden voorkomen. Ook hier geldt dat genoemde leden graag vernemen wanneer de staatssecretaris kan garanderen dat er bij alle buitenlandse zorgaanbieders voldoende toezicht is. Tevens vragen zij op welke wijze de staatssecretaris dit toezicht exact controleert en wat er gebeurt als blijkt dat het toezicht in het land van het zorgaanbod tekort schiet. In dat kader vragen zij of de buitenlandse toezichthouders over voldoende capaciteit en mogelijkheden beschikken om het toezicht uit te voeren naar Nederlandse maatstaven. Graag vernemen genoemde leden een uitleg op dit punt.

Wat is de stand van zaken van het onderzoek van de inspectie naar het toezicht op de residentiële jeugdzorg in Duitsland, Spanje en Zweden? Wat was de aanleiding om dit toezicht te onderzoeken en zijn er in de (tussentijdse) resultaten aanleidingen om in te grijpen? Het buitenlandse zorgaanbod van zeven van de twaalf jeugdzorgaanbieders voldoet slechts deels aan de kwaliteitseisen. Deze leden vinden dit niet acceptabel en vragen de staatssecretaris hiervoor met een concrete aanpak te komen om dit zo snel mogelijk op te lossen.

Het valt de leden van de SP-fractie op dat de mate van begeleiding per aanbod enorm verschilt. Soms is er alleen begeleiding vanuit Nederland en de frequentie verschilt. Genoemde leden vinden dat maatwerk geboden moet worden voor de begeleiding voor een jongere en dat de begeleiding tevens flexibel ingezet moet kunnen worden omdat soms wat meer nodig is dan op andere momenten. Waarom is ervoor gekozen om per zorgaanbod een bepaalde frequentie van begeleiding aan te bieden? Op welke manier is flexibiliteit gewaarborgd, en hoe kan een begeleider vanuit Nederland snel inspringen als dat nodig is?

De inspectie heeft vastgesteld dat jongeren meestal zelf niet contact op kunnen nemen met hun begeleider. Dat vinden deze leden zorgelijk en onwenselijk. Op welke wijze kunnen de in het buitenland geplaatste jongeren dan wel hulp inroepen als zij die niet kunnen krijgen bij het buitenlandse zorgaanbod of als die hulp ontoereikend of onverantwoord is? Hoe kunnen zij gebruik maken van een vertrouwenspersoon?

Ook wat betreft het onderwijs maken genoemde leden zich zorgen. Zijn de mogelijkheden om Nederlandstalig onderwijs te volgen voor jongeren bij «Clé de Voûte» inmiddels volledig? Zo nee, waarom niet? Bij negen van de 12 jeugdzorgaanbieders is er in onvoldoende mate sprake van de mogelijkheid om Nederlands onderwijs te volgen. Bijna de helft van de zorgaanbieders laat jongeren werkzaamheden uitvoeren die de Nederlandse regelgeving overtreden. Genoemde leden vinden deze conclusies, van zowel het onderwijs als de werkzaamheden, onacceptabel. Zij vragen de staatssecretaris naar een oplossing van beide problemen en willen tevens weten hoe wordt voorkomen dat er in de toekomst deze misstanden zich voordoen.

In het verleden zijn er problemen geweest met werkvergunningen voor hulpverleners. Bijvoorbeeld in India waar een opvang- en zorgtraject voor

slachtoffers van loverboys moest stoppen. Op welke manier is lering getrokken uit het verleden en hoe zijn dergelijke problemen in de toekomst te voorkomen? Voorts vragen deze leden hoe niet alleen de positie van de jongeren, maar ook de positie van de hulpverleners in het buitenland worden beschermd.

De leden van de SP-fractie vragen de staatssecretaris op welke wijze het buitenlandse jeugdzorgaanbod een plaats krijgt wanneer de jeugdzorg een verantwoordelijkheid wordt van de gemeenten. Dat een gering aantal jeugdigen in het buitenland wordt opgevangen, neemt niet weg dat buitenlandse opvang in bijzondere situaties noodzakelijk is. Het kan immers nodig zijn een jongere fysiek af te zonderen, bijvoorbeeld voor de eigen veiligheid. De mate van de afzondering is afhankelijk van de zwaarte van de reden van afzondering. De leden van de SP-fractie willen weten op welke wijze de staatssecretaris de diversiteit van zorg waarborgt tijdens en na de decentralisatie, en op welke manier de posities van jongeren en hulpverleners worden beschermd.

Genoemde leden vragen hoe vaak er volgens de staatssecretaris en/of volgens jeugdzorgaanbieders jongeren onnodig in het buitenland worden geplaatst. Voorts vragen zij waarom het nodig is om jongeren in Frankrijk te plaatsen in afwachting voor een plek in de residentiële jeugdzorg. Hoe groot is dan het tekort in de residentiële jeugdzorg? Hoe vaak komt het voor dat jongeren in buitenland worden geplaatst vanwege plaatsgebrek in Nederland?

De twee rapporten gaan uit van Nederlandse jongeren die in het buitenland worden geplaatst. Genoemde leden vragen hoeveel jeugdigen er in ons land zijn die door buitenlandse jeugdzorgaanbieders worden geplaatst in Nederland. Op welke wijze is de inspectie daarbij betrokken? Jeugdigen zonder jeugdzorgindicatie zijn buiten beschouwing gelaten in de rapporten en de brief van de staatssecretaris. Hoeveel jongeren in het buitenland ontvangen particuliere jeugdzorg zonder jeugdzorgindicatie? Op welke wijze wordt toezicht gehouden op deze groep? Wanneer kan de Kamer de plannen van de staatssecretaris ontvangen om ook op de particuliere jeugdzorg meer toezicht te houden?

II. Reactie van de staatssecretaris